

“Moltes dones s’han dixat la vida al camp, però és com si mai haguessen existit”

ROSA DOMÈNECH SOLÉ (VILALBA DELS ARCS, 1972)

Enòloga i viticultora. Representant a Terres de l'Ebre de Dones del Món Rural. Copropietària del Celler Clua (DO Terra Alta)

Per què ens sorprèn encara veure una dona dalt del tractor?

És tan exòtic que una amiga meua s'hi passeja durant el Carnaval. Sorpren fins i tot aquí, a la Terra Alta, on la dona sempre ha treballat al camp. La meua filla porta el toro mecànic i descarrega el raïm durant la verema. I encara es veu com una raresa, sí.

Les dones han estat puntal de l'economia al medi rural, però no surten als llibres d'història.

Mares i iaies no han comptat mai per a res, però sempre han estat al lloc. Moltes s'han deixat la vida al camp sense cotitzar, perquè és el marit qui hi figurava. És com si mai haguessen existit.

Entre els molts clíxés de la dona empoderada, no s'acaba de veure el de la dona pagesa.

Per a empoderar-te t'has de poder guanyar la vida dignament. L'empoderament femení encara s'associa a la dona que treballa en un banc, no pas a la pagesia.

Les noves generacions estan més formades.

Si vols viure de pagès has d'estudiar. I, de fa uns anys, en tenim l'oportunitat. Hi ha quatre escoles agràries a les Terres de l'Ebre que cal potenciar. Als instituts han de conèixer més esta oferta.

Més formades però encara precàries.

Si tinguéssim uns preus més justos... Però no només. Si volem atreure talent a la Terra Alta, com ho fem sense fibra i amb un transport públic deficient? **Vostè va optar per l'enologia.**

De menuda jo ja sabia que volia treballar a la vinya. Encara que ma iaia em volia mestra. Durant molts anys, quedar-se aquí era com una derrota, mentre que marxar a la ciutat era sinònim d'èxit, encara que et morisses de gana.

A les primeres enòlogues no les deixaven entrar als cellers perquè deien que el vi es feia tèrbol.

“L'empoderament femení s'associa més a la dona que treballa en un banc, que no pas a la que porta un tractor”

“Hi ha molta dona pagesa però poques allí on es prenen decisions. Reclamem paritat. Volem estar a les taules sectorials i fer sentir la nostra veu”

“Com hem de vendre la ruta del vi si no la podem senyalitzar. A França hi ha cartells de granges i cellers a cada rotonda”

El meu primer dia en un celler em van cridar l'atenció perquè agafava les mànegues. No em devien veure capaç. En un altre vaig dir-li a un pagès que no podia abocar el raïm on volia perquè estava massa verd i no tenia prou qualitat. “Tu sí que estàs verda; vull parlar amb l'amo”, em va soltar.

Quin és el perfil de la dona pagesa a l'Ebre?

N'hi ha a tots els sectors i estan molt preparades.

S'han hagut de constituir com a lobby perquè se les prenguen seriosament.

Dones del Món Rural va començar amb un grup de dones de Girona que va inspirar-se en les dones pageses del País Basc, organitzades de feia anys. Ara en som unes 160 a tot Catalunya, una trentena a les Terres de l'Ebre.

Diu que en són moltes, però que poques manen.

A les cooperatives hi ha dones, però no a les juntes, que és on es prenen decisions. I així en molts altres llocs. Reclamem paritat. Volem estar a les taules sectorials i fer sentir la nostra veu. I els sindicats han d'estar tranquils perquè no som competència, només volem visibilitzar-nos.

En poques setmanes arrenca la verema. Com es presenta la campanya?

Nosaltres anem abans perquè tenim varietats foranes. Comencem amb el moscatell, chardonnay, sauvignon blanc i les garnatxes. Si el temps es porta bé, la campanya serà bona.

Altes temperatures, pluges irregulars... Com afecta el canvi climàtic el sector del vi?

Jo vaig néixer a l'octubre, en plena verema. Ara l'acabem molt abans. Veremem prompte i per zones, depenent del raïm, si és primerenc o tardà. Així evitem les temperatures elevades. Però tenim el problema de la pluja. Les vinyes patixen estrès hídric. Nosaltres érem reticents al reg de suport, però

l'hem acabat introduint en varietats com el moscatell perquè la planta no patisca.

Vostè ha viscut la revolució del granel a l'embotellat.

Recordo de jove quan a les sèries de TV3 sortia el vi de la Terra Alta sempre en grans botes, mai en ampolla. Això, per sort, ha canviat de dalt a baix. Bé, per sort, no, sinó perquè portem molts anys picant pedra. Garnatxa blanca en ampolla, abans no en volia ningú. Avui està molt prestigiada i en les cartes dels millors restaurants.

Del seu celler surt un dels millors vins del país.

El 2014 ens van donar el Gran Vinari d'Or pel *Mille-nium* collita 2011. Va ser una satisfacció personal però també per al conjunt de la Terra Alta, una DO que sempre ha estat molt encasellada amb els vins blancs. I este és un negre que només produïm en les millors anyades.

Un vi multipremiat que surt del poble amb major massificació eòlica de Catalunya.

Estic envoltada de molins. I ara n'estan posant alguns de gegantins. El problema és que hi ha molt de pagès que es jubila i ningú continua l'explotació. I si li oferixen un molí a la finca, el posa.

Vostè no l'acceptarà.

Nosaltres hem fet l'aposta pel vi. És el nostre projecte de vida. I quan anem a vendre'l també venem paisatge i territori. Jo crec en les energies netes, eh, però ja està bé que paguem sempre els mateixos.

I el turisme?

Ho tenim difícil per a vendre la ruta del vi si no podem senyalitzar. Si poses un cartell, vas a perill que et multen. A França ho tenen molt clar. Les rotondes estan plenes de cartells indicant cellers i granges. Si ens creiem això del turisme, no ens ho haurien de posar tan complicat.